

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY SUDI RAYOSATINING QARORI

PC-05-17 -sonli

20¹⁷ yil «³⁰» март

Toshkent shahri

Фуқаролик ишлари бўйича судлар фаолиятида замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш самарадорлигини янада ошириш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Замонавий ахборот-коммуникация технологияларини янада жорий этиш ва ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида”ги 2012 йил 21 мартағи ПҚ-1730-сонли Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Судлар фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чоратадбирлари тўғрисида” 2012 йил 10 декабрдаги 346-сонли Қарорини бажариш юзасидан фуқаролик ишлари бўйича судларида муайян ишлар амалга оширилган.

Жумладан, Тошкент шахри ва Тошкент вилоятидаги барча фуқаролик ишлари бўйича туманлараро судлари замонавий компьютер ва бошқа техник жиҳозлар билан таъминланиб, “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизими ўрнатилган ва тизимнинг суд буйруғи чиқариш тўрисидаги аризаларни кўриш қисми фаолияти йўлга қўйилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги 4947-сонли “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги Фармони билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили”да амалга оширишга оид давлат дастури”да (65-банд) ҳамда 2017 йил 2 февралдаги 2752-сонли “Коррупцияга қарши курашиб тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қоидаларини амалга ошириш чоратадбирлари тўғрисида”ги Қарорида (43-банди) судлар фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий қилиш бўйича қўшимча талаблар белгиланган.

Мазкур Фармон ва Қарорларнинг талабидан келиб чиқсан ҳолда “E-SUD” ахборот тизимида судьялар ўртасида ишларни автоматик равишда тақсимлаш тартиби ва суд қарорларининг электрон базаси жорий қилинган.

Натижада “E-SUD” ахборот тизими янада такомиллаштириб, мазкур тизим суд буйруғи чиқариш ва фуқаролик ишларини кўриш билан боғлиқ биринчи инстанция судлари фаолиятини қамраб олинган.

Шунингдек “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизими 2017 йил 23 февралда давлат ахборот ресурслари ва давлат органларининг ахборот тизимлари реестрида 01002-рўйхат рақами билан давлат рўйхатига олинган.

Шунинг билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Янгидан ташкил этилаётган фуқаролик ишлари бўйича туманлараро (туманлар) судлари фаолиятини ташкил этиш, шунингдек умумий юрисдикция туманлараро, туманлар (шаҳарлар) судларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тўғрисида”ги 2013 йил 25 декабрдаги 342-сонли қарорининг ижросини таъминлаш максадида, Фарғона, Андижон, Наманган вилоятларидағи фуқаролик ишлари бўйича туманлараро судларда локал хисоблаш тармоқлари ишга туширилиб, ушбу судлар интернетга уланди ва “E-SUD” ахборот тизимидан фойдаланишга тайёрланди. “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизимидан фойдаланиш бўйича Низом” (янги таҳрирда) ҳамда “Фуқаролик ишлари бўйича судларига келиб тушган ариза (даъво аризаси, шикоят, ариза, суд буйруғи чиқариш тўғрисидаги ариза) ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида тақсимлаш тартиби тўғрисида Низом” ишлаб чиқилган.

Фуқаролик ишлари бўйича судлар фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш самарадорлигини янада ошириш, судга мурожаат қилувчилар учун “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизимидан фойдаланиш имкониятларини янада кенгайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати “Судлар тўғрисида”ги Қонуннинг 24-моддасига мувофиқ

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизимидан фойдаланиш бўйича Низом” 1-иловага мувофиқ янги таҳрирда тасдиқлансин.
2. “Фуқаролик ишлари бўйича судларига келиб тушган ариза (даъво аризаси, шикоят, ариза, суд буйруғи чиқариш тўғрисидаги ариза) ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида тақсимлаш тартиби тўғрисида Низом” 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.
3. Фуқаролик ишлари бўйича судларда “E-SUD” миллий ахборот тизимидан фойдаланиш 2017 йилнинг 1 май кунидан эътиборан йўлга кўйилсин.
4. Локал хисоблаш тармоқлари ишга туширилган ва интернет тармоғига улаган Тошкент шаҳар ва вилоятлар фуқаролик ишлари бўйича судлари раислари мазкур Раёсат қарори билан тасдиқланган Низом асосида туманлараро судларида электрон судлов бўйича иш юритишни таъминласинлар.

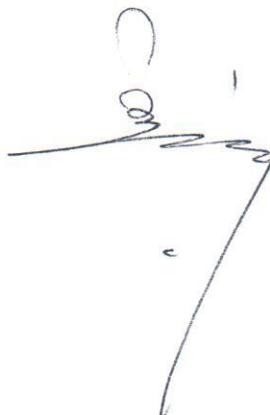
5. “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизимидан фойдаланиш бўйича Низом”нинг мазмун-моҳияти, фуқаролик ишлари бўйича туманлараро судлар, коммунал хизмат кўрсатиш корхоналари, солиқ идоралари, хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари ва бошқа ташкилотларнинг масъул ходимлари, ҳамда адвокатлар ва фуқаролар эътиборига етказилсин.

6. Олий суд Раёсатининг 2015 йил 12 мартағи PC-12-15 сонли ҳамда 2016 йил 28 январдаги PC-01-16 сонли қарорларининг “E-SUD” миллий электрон судлов ахборот тизимидан фойдаланиш бўйича Низом”ни тасдиқлаш қисми ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

7. Мазкур Қарор ижросини назорат қилиш Олий суд раиси ўринбосари Ф.Абдуазимов зиммасига юклатилсин.

Олий суд раиси

Ш.Газиев

Ўзбекистон Республикаси
Олий суд Раёсатининг
2017 йил 30 марта
PC-05-17 сонли қарорига
2-ИЛОВА

**Фуқаролик ишлари бўйича судларига келиб тушган ариза (даъво аризаси,
шикоят, ариза, суд буйруғи чиқариш тўғрисидаги ариза) ва фуқаролик
ишларини судьялар ўртасида тақсимлаш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

Ўзбекистон Республикаси “Судлар тўғрисида”ги Қонуннинг 38-моддасига
қўра фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман (шаҳар) судлари раислари
судьялар ўртасида ишларни тақсимлайдилар. Мазкур Низом фуқаролик ишлари
бўйича судларга келиб тушадиган, кўриб чиқилиши амалдаги Фуқаролик
процессуал кодекси билан тартибга солинадиган ариза ва фуқаролик ишларини
судьялар ўртасида тақсимлаш тартибини белгилайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Амалдаги процессуал қонунчиликка кўра, судьялар ўртасида ариза ва
фуқаролик ишларни тақсимлаш вазифаси фуқаролик ишлари бўйича суд
раисларига юклатилган..
2. Ариза ва фуқаролик ишларни судьялар ўртасида тақсимлашда
фуқаролик ишлари бўйича судлар раислари судьялар иш хажмининг бир
хиллигини таъминлашлари ва судьялар иш стажи, тажрибаси ҳамда
“ихтисослигини” инобатга олишлари талаб килинади.
3. Ариза ва фуқаролик ишларни судьялар ўртасида тақсимлаш ишларига
фуқаролик ишлари бўйича судлар раисларнинг субъектив ёндашиши қатъий
тақиқланади.
4. Ариза ва фуқаролик ишлари “механик” ва “автоматик” тарзда
тақсимланиши мумкин.
5. Ариза ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида “механик” тарзда
тақсимланиши деганда ариза ёки фуқаролик ишларини “фишка” орқали яъни
суд раиси томонидан “фишка”га ариза ёки фуқаролик иши тақсимланган
судьянинг Ф.И.Ш. ёзиш ва (девонхона мудири томонидан) судьяга топшириш
тушунилади.
6. Ариза ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида “автоматик” тарзда
тақсимланиши деганда ариза ёки фуқаролик ишларини E-SUD ахборот тизими
ёрдамида, олдиндан белгиланган параметрлар асосида тақсимланиши
тушунилади.

7. Мазкур низомда ишлатиш учун ариза деганда фуқаролик ишлари бўйича судларга келиб тушадиган ва судьялар томонидан муайян процессуал харакатлар амалга оширилишига олиб келадиган мурожаатлар тушунилади. Жумладан бундай аризаларга суд буйруғи чиқариш тўғрисида аризалар, даъво аризалар, шикоятлар, аризалар киради.

II. АРИЗА ВА ФУҚАРОЛИК ИШЛАРИНИ ТАҚСИМЛАШ ПАРАМЕТРЛАРИ

8. Умумий қоидага кўра, судларга келиб тушадиган ариза ва фуқаролик ишлари келиб тушиш тартибига кўра тақсимланади. Ариза ва фуқаролик ишларини келиб тушиш тартибига кўра судьялар ўртасида тақсимлаш деганда келиб тушган ариза ва фуқаролик ишлари келиб тушган кетма-кетликда судьялар ўртасида тенг тақсимланиши тушунилади.

9. Ариза ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида тенг тақсимланиши деганда судьяларнинг иш хажми ҳам хисобга олиниши керак. Судьяларнинг иш хажмини судьяларнинг қўриб чиқишида бўлган аризалар ҳамда судьяларнинг иш юритувида бўлган (яъни қўриб чиқиш тамомланмаган) фуқаролик ишлари йиғиндиси ташкил қиласди.

10. Судьяларнинг “ихтисослиги” деганда фуқаролик ишлари бўйича судлар статистик хисобот шаклларининг “1Втум” шаклида келтирилган талаб турлари бўйича судьяларнинг ихтисослашуви тушунилади.

11. Судьяларнинг “ихтисослиги”ни аниқлаш максадида камида ҳар 3 ойда (ёки суд таркибида ўзгариш бўлганда) суд раиси судьялар билан муҳоқама қилган холда фуқаролик ишлари бўйича судлар статистик хисобот шаклларининг “1Втум” шаклида белгиланган талаб турларини ўзаро тақсимлайдилар. Ушбу тақсимот натижасида судлар статистик хисобот шаклларининг “1Втум” шаклида белгиланган талаб турлари аниқ бир судьяга бириктирилади. Талаб турларининг бундай тақсимоти ва бириктирилиши суд раисининг фармойиши (буйруғи) билан тасдиқланади.

12. Судьяларнинг малакаларини, билим ва қўниқмаларини ҳар томонлама кучайтириш максадида, судьялар “ихтисослиги”ни камида ҳар 3 ойда қайта қўриб чиқиш тавсия килинади.

III. АРИЗА ВА ФУҚАРОЛИК ИШЛАРИНИ СУД РАИСЛАРИ ТОМОНИДАН “МЕХАНИК” ТАРЗДА ТАҚСИМЛАНИШИ

13. Ариза ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида “механик” тарзда тақсимлаш учун суд девононаси мудири кун давомида судга келиб тушган барча ариза ва фуқаролик ишларини биринчи варағига “фишка” илова қилган холда соат 17:00 дан кечиктирмай суд раисига тақсимлаш учун киритади.

14. Умумий қоидага кўра, “фишка”да судьянинг Ф.И.Ш. кўрсатилмайди. Агар ушбу судда судьяларнинг “ихтисослиги” суд раисининг фармойиши (буйруғи) билан тасдиқланган бўлса, ариза ёки фуқаролик ишининг биринчи варағига илова қилинган “фишка”да ушбу ариза ёки фуқаролик иши қайси судьянинг ихтисослигига мос келадиган бўлса, шу судьянинг Ф.И.Ш. кўрсатилади.

15. Суд девонхонаси мудири кун давомида судга келиб тушган ариза ва фуқаролик ишлари билан бирга, судьяларнинг жорий иш юкламаси (иш хажми) ҳақида маълумотни ҳам суд раисига киритади.

16. Суд девонхонаси мудири томонидан киритилган ариза ва фуқаролик ишлари суд раиси томонидан ўрганилади. Ўрганиш натижасида суд раиси “фишка”га ариза ва фуқаролик иши тақсимланган судьянинг Ф.И.Ш.ни ёзди ва имзолайди.

17. Тақсимланган ариза ва фуқаролик ишлари суд девонхонаси мудири томонидан ўрнатилган тартибда судьяларга тарқатилади.

IV. АРИЗА ВА ФУҚАРОЛИК ИШЛАРИНИ E-SUD АХБОРОТ ТИЗИМИ ТОМОНИДАН “АВТОМАТИК” ТАРЗДА ТАҚСИМЛАНИШИ

18. Фуқаролик ишлари бўйича суд E-SUD ахборот тизимиға улангандан сўнг, суд раиси автоматик тарзда тақсимлаш механизмини ишга тушириши мумкин.

19. Автоматик тарзда тақсимлаш механизмини ишга тушириш учун, суд раиси E-SUD ахборот тизимидағи ўзининг шахсий кабинетига киради ва “Автоматик тақсимлашни созлаш” тугмасини танлайди. Шундан сўнг экранда ариза ва фуқаролик ишларини тақсимлаш параметрлари акс эттирилади:

20. “Раис томонидан тақсимланиши” параметри – ушбу параметр суд раисига ариза ва фуқаролик ишларини судьялар ўртасида “механик” тарзда тақсимлаш имкониятини беради. Ушбу параметр танланганда, E-SUD ахборот тизимиға келиб тушган барча ариза ва фуқаролик ишлари, суд девонхонаси мудири томонидан рўйхатга олингандан кейин, суд раиси шахсий кабинетида “Тақсимлашда” холатида акс эттирилади ва суд раиси томонидан “механик” тарзда тақсимланиши талаб қилинади.

21. “Келиб тушиш тартибига кўра” параметри – ушбу параметр суд раисига келиб тушган ариза ва фуқаролик ишларини келиб тушган кетма-кетликда судьялар ўртасида тенг тақсимлаш имкониятини беради.

22. “Судьялар ихтисослигига кўра” параметри – ушбу параметр суд раисига келиб тушган ариза ва фуқаролик ишларини “Судьяларнинг ихтисослигини тасдиқлаш ҳақида”ги фармойиши (буйруқ) асосида тақсимлаш имкониятини беради. Бунинг учун суд раиси, “Судьялар ихтисослигига кўра” параметрини танлаб экраннинг чап тарафида акс эттирилган судьялардан бирини танлаб экраннинг ўнг тарафида акс эттирилган “Кўшиш” тугмасига босиб, ўша

судьянинг ихтисослигига мос келадиган талаб турини танлайди ва “Сақлаш” тугмасини босини босади. Ушбу харакатлар бир неча бор такрорланиб барча судъларнинг “ихтисослиги” киритилади. Агар бирор бир судьяга талаб тури нотўғри танланган бўлса, ушбу талаб турини “Ўчириш” тугмасига босган холда олиб ташлаш мумкин.

V. АРИЗА ВА ФУҚАРОЛИК ИШЛАРИНИ ҚАЙТА ТАҚСИМЛАНИШИ

23. Амалдаги процессуал қонунчиликда назарда тутилган асослар мавжуд бўлганда суд раиси судъяларга тақсимланган ариза ва фуқаролик ишларини қайта тақсимлаши мумкин.

24. Қайта тақсимлаш учун асослар:

- фуқаролик ишини кўришга тайинланган судья тарафлар ёки ишда иштироқ этувчи бошқа шахслар томонидан рад қилинган ва рад қилиш тўғрисидаги ариза суд раиси томонидан қаноатлантирилган бўлса;

- фуқаролик ишини кўришга тайинланган судья ўзини-ўзи рад қилган ва судьянинг ўзини-ўзи рад қилиш тўғрисидаги ариза суд раиси томонидан қаноатлантирилган бўлса;

- ариза ёки фуқаролик иши тақсимланган судья узрли сабабларга кўра, узок муддатли сафарига кетган бўлса, меҳнат таътилига чиққан бўлса ёки даволаниш муассасасида муолажада бўлса;

- ариза ёки фуқаролик иши тақсимланган судьянинг ваколат муддати тугаган ёки судьянинг ваколат муддати муддатидан олдинг тугатилган бўлса;

- ариза ёки фуқаролик ишининг кўриб чиқилиш муддатларининг бузилишини олдини олиш учун бошқа холларда.

25. E-SUD ахборот тизимида уланмаган судларда ариза ва фуқаролик ишларини қайта тақсимлаш “механик” тарзда амалга оширилади. Бунинг учун суд девонхонаси мудири қайта тақсимланиши керак бўлган аризалар ва фуқаролик ишлари рўйхатини тузади ва ушбу ариза ва фуқаролик ишларининг биринчи варагига “фишка” илова килган холда суд раисига тақдим қиласди.

26. Умумий қоидага кўра, “фишка”да судьянинг Ф.И.Ш. кўрсатилмайди. Агар ушбу судда судъяларнинг “ихтисослиги” суд раисининг фармойиши (буйруғи) билан тасдиқланган бўлса, ариза ёки фуқаролик ишининг биринчи варагига илова қилинган “фишка”да ушбу ариза ёки фуқаролик иши қайси судьянинг ихтисослигига мос келадиган бўлса, шу судьянинг Ф.И.Ш. кўрсатилади.

27. Суд девохона мудири қайта тақсимланиши керак бўлган ариза ва фуқаролик ишлари билан бирга, судъяларнинг жорий иш юкламаси (иш хажми) хақида маълумотни ҳам суд раисига киритади.

28. Девохона мудири томонидан киритилган қайта тақсимланиши керак бўлган ариза ва фуқаролик ишлари суд раиси томонидан ўрганилади. Ўрганиш

натижасида суд раиси “фишка”га ариза ва фуқаролик иши қайта тақсимланган судьянинг Ф.И.Ш.ни ёзади ва имзолайди.

29. Қайта тақсимланган ариза ва фуқаролик ишлари суд девонхонаси мудири томонидан оллдин тақсимлнгган судьялардан олиб янги тақсимотга биноан ўрнатилган тартибда судьяларга тарқатади.

30. Қайта тақсимланган ариза ва фуқаролик ишлари суд девонхонаси мудири томонидан судьяларга ўрнатилган тартибда тарқатилади.

31. E-SUD ахборот тизимиға уланган судларда ариза ва фуқаролик ишларини қайта тақсимлаш “автоматик” тарзда амалга оширилади. Бунинг учун девонхонаси мудири қайта тақсимланиши керак бўлган аризалар ва фуқаролик ишлари рўйхатини E-SUD ахборот тизимидағи ўзининг шахсий кабинети орқали тузади ва раисига тақдим қиласди.

32. Суд раиси қайта тақсимланиши керак бўлган ариза ва фуқаролик ишлари рўйхатини тасдиқлагандан кейин суд девонхона мудири ушбу ариза ва фуқаролик ишларни E-SUD ахборот тизимидағи ўзининг шахсий кабинети орқали топади ва “Қайта тақсимлаш” тугмасига босади. Шунинг билан ариза ва фуқаролик ишлари янгидан тақсимланган судьяларнинг шахсий кабинетларида акс эттирилади. Судьялар қайта тақсимланган фуқаролик ишларини кўриб чиқиши бошламасдан олдин “Фуқаролик ишини иш юритувига қабул қилиш тўғрисидаги ажрим”ни қабул қиласдилар ва фуқаролик ишларини кўриб чиқиши бошлайдилар.